

INSTRUCTIES

ZiKo concreet:

Stap 1

- Formulier A: observatie van maximaal 10 kinderen per groep op twee verschillende momenten

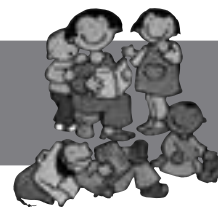
Stap 2

- Formulier B: verklaring voor hoge en lage scores

Stap 3

- Formulier C: invullen van de checklist voor aanpakfactoren
- Formulier D: bepalen van werkpunten en concrete acties

Maak tijd vrij voor ZiKo. Plan in je agenda wanneer je de verschillende stappen zal zetten en spreid ze over een viertal weken. Leg meteen vast wanneer je ZiKo een tweede keer zal gebruiken. Het is aanbevolen de zelfevaluatie minimaal om de 6 maanden te laten plaatsvinden.

WANNEER?

Kies een dag die zo veel mogelijk de normale gang van zaken weerspiegelt. Zo krijg je de meest realistische kijk op de opvang. Vermijd dagen zoals sinterklaas, carnaval, enz., die je een vertekend beeld kunnen geven. De kinderen kunnen dan nogal angstig of juist heel uitbundig reageren.

VOOR DE OPVANG VAN 0 TOT 3 JAAR

TIJDSTIP

Observeer elke leefgroep tweemaal op verschillende dagen (in een tijdsperiode van maximum 1 week). Een onthaalouder observeert al haar kinderen tweemaal. Spreek een vast moment af: voor de start van de eerste en van de tweede observatie:

- tijdstip 1: start om 9.00u 's morgens;
- tijdstip 2: start om 9.45u 's morgens op een van de daaropvolgende dagen.

(De eerste observatie hoeft niet per se om 9.00u plaats te vinden. Het mag ook andersom: de eerste observatie om 9.45u en de tweede om 9.00u)

AANTAL KINDEREN

Werk met maximaal 10 kinderen per observatieronde in een leefgroep. Tijdens de tweede observatie neem je zoveel mogelijk kinderen die nog niet aan bod kwamen.

VOOR DE BUITENSCHOOLSE OPVANG

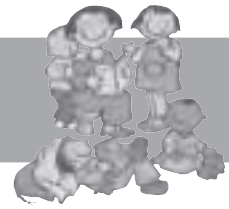
TIJDSTIP

Het eerste moment valt tijdens de NASCHOOLSE OPVANG:

- De eerste observatie begint 15 minuten na het begin van de opvang.
- Als de groep meer dan 20 kinderen telt, volgt een tweede observatie een kwartier nadat de vorige is beëindigd.

Het tweede observatiemoment binnen dezelfde week kies je zelf. Afhankelijk van de grootte van je groep ga je één of twee keer 30 minuten observeren tijdens deze vastgestelde momenten:

- VOORSCHOOLSE OPVANG: 7.30u – 8.00u
- NASCHOOLSE OPVANG: met ingang van het tweede kwartier in de opvang (zie boven)
- WOENSDAGNAMIDDAG of tijdens de VAKANTIEOPVANG: 14.00u – 14.30u of 16.00u – 16.30u

VOOR DE BUITENSCHOOSE OPVANG

AANTAL KINDEREN

Observeer de kinderen op de verschillende vestigingsplaatsen.

Voorzie altijd twee observatiemomenten per groep.

Ben je met maximaal 20 kinderen op een vestigingsplaats, dan volstaat het om 10 kinderen te observeren.

Ben je met meer dan 20 kinderen, dan volgt een tweede observatie van 10 kinderen een kwartier nadat de vorige is beëindigd. Voor de tweede meting neem je zoveel mogelijk andere kinderen.

	MINDER DAN 20 KINDEREN	20 KINDEREN OF MEER
1 ^{ste} moment	1 observatie tijdens een AVONDOPVANG	2 observaties tijdens een AVONDOPVANG
2 ^{de} moment	1 observatie tijdens een opvangmoment NAAR KEUZE	2 observaties tijdens een opvangmoment NAAR KEUZE

Als je deze instructies volgt, is het makkelijker om de resultaten van de observaties met elkaar te vergelijken.

Als je ZiKo voor de eerste keer gebruikt, observeer je het best op de bovenvermelde tijdstippen. Niets belet je om later de kinderen ook op andere momenten te observeren. Bijvoorbeeld als je wilt nagaan hoe kinderen zich voelen en gedragen tijdens het brengen of halen, tijdens het opruimen, tijdens het eten, ...

STAP 1: METEN VAN WELBEVINDEN EN BETROKKENHEID

Als je het meten van welbevinden en betrokkenheid onder de knie hebt, kan je echt starten met 'stap 1' van ZiKo. Je gaat een uitspraak doen over het niveau van welbevinden en betrokkenheid van een aantal kinderen op een bepaald moment in de opvang.

Daarbij maak je gebruik van Formulier A (1 formulier per observatieronde).

INSTRUCTIES VOOR FORMULIER A:

- Kies zorgvuldig de dagen en momenten waarop je gaat kijken. Plan deze in je agenda.
- Noteer vooraf in de eerste kolom van formulier A de namen van de kinderen van de groep die je gaat observeren. Doe dit in alfabetische volgorde volgens hun achternaam.
- Neem maximaal 10 kinderen.
- Start met het eerste kind op de lijst en observeer het aandachtig.
- Observeer gedurende (maximaal) twee minuten. Probeer daarbij meteen een (voorlopige) inschatting van welbevinden en betrokkenheid te maken.
- Beschrijf wat je zag in de kolom 'observatie' en vermeld daarbij niet alleen wat het kind op dat moment deed, maar ook de signalen die je score voor welbevinden en betrokkenheid verklaren.
- Breng de uiteindelijke scores aan in de twee cirkels (derde kolom).
- Start met de observatie van het volgende kind en werk de lijst verder af.

VOORBEELD VAN EEN DEEL VAN EEN INGEVULD FORMULIER A

NAAM KIND	OBSERVATIE	WELBEVINDEN/BETROKKENHEID	
1. Emma	<ul style="list-style-type: none"> - zit in de poppenhoek, speelt met veel onderbrekingen, heeft een pop vast, kijkt zoekend naar iets en stopt met zoeken. - neutrale, maar wel ontspannen houding. 	2	3+
2. Robbe	<ul style="list-style-type: none"> - danst uitbundig mee met een aantal andere kinderen en de begeleidster, gaat er zo in op dat hij niet merkt dat zijn mama binnenkomt. - lacht, zingt mee, heeft een stralende blik. 	5	5
3. Thomas	<ul style="list-style-type: none"> - staat aan de kant terwijl de groep met een dansje bezig is, zijn blik is afwezig, hij kijkt nauwelijks op. - heeft een neutrale houding: toont geen signalen van onbehagen of van plezier. 	1	3

STAP 2: VERKLAREN WAT JE MEET

In stap 2 probeer je zo veel mogelijk verklaringen te zoeken voor je meetresultaten. Je maakt gebruik van formulier B.

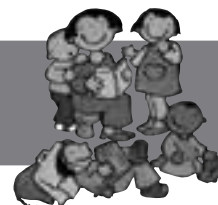
INSTRUCTIES VOOR FORMULIER B:

- Als je met meerdere begeleiders bent, doe je dit samen.
- Overloop alle observaties met hoge scores (niveaus 4 en 5) voor welbevinden en/of betrokkenheid.
- Neem terwyl je dat doet de linkerhelft van formulier B voor je.
- Zoek in de rubrieken een verklaring voor de hoge scores. Beschrijf wat tot dit hoge welbevinden en deze hoge betrokkenheid heeft bijgedragen.
- Overloop nu de observaties met lage scores (niveau 1 en 2) voor welbevinden en/of betrokkenheid.
- Ga dan naar de rechterhelft van formulier B.
- Zoek met behulp van de rubrieken voor elk van de observaties een verklaring voor de lage scores voor welbevinden en betrokkenheid.

VOORBEELD VAN EEN INGEVULD FORMULIER B

DE HOGE SCORES VOOR WELBEVINDEN EN BETROKKENHEID HEBBEN TE MAKEN MET		DE LAGE SCORES VOOR WELBEVINDEN EN BETROKKENHEID HEBBEN TE MAKEN MET	
1. een rijk aanbod		1. het aanbod voldoet niet <i>In de poppenhoek ligt te veel materiaal: bedjes en Maxi-Cosi™'s staan op elkaar gestapeld en er ligt een berg verkleedkleden: weinig uitnodigend</i>	
2. een positieve sfeer en een positief groepsklimaat		2. een negatieve sfeer en een negatief groepsklimaat	
3. ruimte voor initiatief <i>Er zijn verschillende keuzemogelijkheden, waardoor kinderen zijn beland bij wat hen echt interesseert.</i>		3. te weinig ruimte voor initiatief	
4. doeltreffende organisatie		4. weinig doeltreffende organisatie	
5. inlevende manier van begeleiden <i>Stimulerend tussenbeide komen: de begeleider danst mee.</i>		5. weinig inlevende begeleidingsstijl	
Kindfactoren	Bijzondere omstandigheden	Kindfactoren <i>Robbe gaat pas naar school en is de tweede week in de naschoolse opvang.</i>	Bijzondere omstandigheden

STAP 3: VERBETEREN WAT JE KAN

In stap 3 ga je een overzicht maken van de sterke en zwakke punten van de opvang. Hiervoor gebruik je formulier C. Nadien ga je keuzes maken. Formulier D helpt je hierbij.

INSTRUCTIES VOOR FORMULIER C:

Per uitspraak ga je beoordelen of ze volledig, gedeeltelijk of totaal niet van toepassing is:

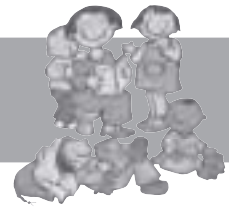
	Deze uitspraak is volledig van toepassing. Dit geeft aan dat de aanpak op dat punt goed zit en nauwelijks beter kan. <i>Bijv.: Kinderen kunnen kiezen tussen steeds wisselende spelalternatieven.</i>
	Deze uitspraak is gedeeltelijk van toepassing. Hier is al min of meer werk van gemaakt, maar er is nog verbetering mogelijk. <i>Bijv.: Kinderen kunnen kiezen of ze meedoen aan de begeleide activiteit; als ze niet willen meedoen, kunnen ze enkel in de boekenhoek spelen.</i>
	Deze uitspraak is totaal niet van toepassing. Er moet (dringend) werk van gemaakt worden. <i>Bijv.: Er zijn geen keuzeactiviteiten; de kinderen zijn verplicht telkens mee te doen met een bepaalde activiteit.</i>

- Deze symbolen geven aan voor welke doelgroep de uitspraak voornamelijk geldt:

	kinderdagverblijven, mini-crèches, CKG (Centrum voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning), BND (Buurt- en Nabijheidsdienst)
	buitenschoolse opvang, CKG (Centrum voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning), BND (Buurt- en Nabijheidsdienst)
	onthaalouders

- Probeer de checklist zo eerlijk mogelijk in te vullen. Het is geen beoordeling, maar een hulpmiddel naar meer kwaliteit.
- Wanneer je een 'aanpakfactor' (aanbod, ruimte voor initiatief, ...) overlopen hebt, noteer je in het daartoe bestemde kader de werkpunten. De uitspraken naast een handje of gevarenbord helpen je hierbij.

STAP 3: VERBETEREN WAT JE KAN

INSTRUCTIES VOOR FORMULIER D:

Op formulier D zet je de mogelijke werkpunten, afgeleid uit de formulieren B en C, op een rij. Je vult daarna in hoe je de werkpunten gaat aanpakken om tot concrete acties over te gaan.

Na een paar maanden maak je een evaluatie van de initiatieven die je nam.

Als je ZiKo een tweede keer gebruikt, kan je meten of de veranderingen tot een hoger welbevinden en een hogere betrokkenheid bij de kinderen hebben geleid.

VOORBEELD VAN EEN INGEVULD FORMULIER D

EEN VOORBEELD VAN EEN WERKPUNT:	CONCRETE ACTIES DIE WE HIERVOOR NEMEN:	EVALUATIE:
<i>We willen ervoor zorgen dat de ruimte beter ingedeeld wordt, zodat ze overzichtelijk wordt voor de kinderen.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Alle poppenspullen worden in één hoek ondergebracht.</i> - <i>Het serviesje wordt in een rekje geplaatst i.p.v. in een doos op de grond.</i> - <i>Elke hoek wordt afgebakend met kasten of met dozen en rekjes.</i> - <i>Op dozen en kasten worden duidelijke pictogrammen geplaatst.</i>	<i>Positief. Er heerst meer rust in de groep. Kinderen vinden gemakkelijker hun weg en kunnen ongestoord spelen. Toch nog nadenken over meer 'originale' hoeken die we kunnen inrichten.</i>

GROEP:		AANTAL KINDEREN:		AANTAL BEGELEIDERS:		DATUM:	
						VAN.....U.....TOT.....U.....	
NAAM KIND	OBSERVATIE	WELBEVINDEN/ BETROKKENHEID	NAAM KIND	OBSERVATIE	WELBEVINDEN/ BETROKKENHEID	NAAM KIND	OBSERVATIE
1		☐ WB ☐ BT	6		☐ WB ☐ BT		
2		☐ WB ☐ BT	7		☐ WB ☐ BT		
3		☐ WB ☐ BT	8		☐ WB ☐ BT		
4		☐ WB ☐ BT	9		☐ WB ☐ BT		
5		☐ WB ☐ BT	10		☐ WB ☐ BT		

DE HOGE SCORES VOOR WELBEVINDEN EN BETROKKENHEID HEBBEN TE MAKEN MET		DE LAGE SCORES VOOR WELBEVINDEN EN BETROKKENHEID HEBBEN TE MAKEN MET	
<p>1. een rijk aanbod (goed uitgeruste infrastructuur, divers spelmateriaal, afwisselend aanbod van activiteiten, ...)</p> <p>2. een positieve sfeer en een positief groepsklimaat (aangenaam klimaat, positieve interacties, samenhorigheidsgevoel, ...)</p> <p>3. ruimte voor initiatief (kinderen kunnen vaak vrij activiteiten kiezen, ze worden zo veel mogelijk betrokken bij praktische zaken, bij regels en afspraken)</p> <p>4. een doeltreffende organisatie (duidelijke dagindeling afgestemd op de kinderen, weinig dode momenten, optimale inzet van begeleiding, aangepaste groepering, ...)</p> <p>5. een inlevende begeleidingsstijl (rekening houden met gevoelens en behoeften, stimulerend tussenbeide komen en tegelijk ruimte geven om initiatief te nemen, ...)</p>		<p>1. een ontoereikend aanbod (geen aangepaste infrastructuur, weinig of versleten spelmateriaal, nauwelijks aanbod van activiteiten, ...)</p> <p>2. een negatieve sfeer en een negatief groepsklimaat (negatief geladen interacties, onechte stiltes, kinderen en begeleiders hebben geen echte band)</p> <p>3. te weinig ruimte voor initiatief (overwegend opgelegde activiteiten, weinig soepelheid in dagverloop, regels en afspraken, weinig inbreng van kinderen, ...)</p> <p>4. een weinig doeltreffende organisatie (dagindeling niet afgestemd op kinderen, veel dode momenten bij overgangen, begeleiding niet optimaal ingezet, ...)</p> <p>5. een weinig inlevende begeleidingsstijl (voorbijgaan aan gevoelens, geen of te weinig boeiende impulsen, kinderen die initiatief nemen worden ontmoedigd, ...)</p>	
<p>Kindfactoren (verjaardag, nieuw zusje, ...)</p>	<p>Bijzondere omstandigheden (een feestje, eerste keer goed weer, ...)</p>	<p>Kindfactoren (ziek, moe, crisis in het gezin, ...)</p>	<p>Bijzondere omstandigheden (onbekende stagiaire, begeleider ziek, ...)</p>

1. AANBOD _ EEN RIJKE OMGEVING

KEUZEVRIJHEID : dit zit goed : dit kan beter! : dringend werk van maken!			
<p>De basisinrichting van de buitenruimte bestaat uit minstens 3 zones: een avontuurlijke zone, een sport- en spelzone en een rustzone waar kinderen geborgenheid kunnen vinden.</p> <p><i>Bijv.: In de avontuurlijke zone is er een aanbod dat permanent voor kinderen beschikbaar is, zoals een berg, een tunnel, een podium, klimtoestellen, een glijbaan, ... Of er is een aanplanting die avontuur uitlokt (klimbomen, bamboebos, ...), er zijn hoogte-laagte verschillen, ... In de sport- en spelzone kan er gefietst worden of met de poppenwagens gespeeld worden. De rustzone is een schaduwrijke plek waar men gezellig kan samenzitten</i></p>			
<p>De ligging van de zones is doordacht en de zones zijn duidelijk van elkaar afgescheiden, zodat het betrokken spel van het ene groepje niet wordt verstoord door spel van andere kinderen.</p> <p><i>Bijv.: Tussen de avontuurlijke zone en de spelzone ligt een breed tegelpad. De rustzone is van de spelzone afgebakend door groen en/of panelen met doorkruipgaten, er worden aanplantingen gebruikt als bewuste afscheiding, het fietsparcours sluit aan bij de opbergruimte, de rustzone ligt in schaduwrijk gebied en ver van de zones voor grootmotorische en avontuurlijke activiteiten, ...</i></p>			
<p>Geregeld maken we gebruik van tijdelijke afscheidingen: een windscherm, doeken, dozen, ... om (tijdelijk) extra zones te creëren.</p>			
<p>Er is zijn extra inspanningen gedaan om de buitenruimte te doen aansluiten bij wat er leeft bij de kinderen.</p> <p><i>Bijv.: De speeltoren is tijdelijk versierd als ruimteschip. In de buitenschoolse opvang is er in de rustige spelzone een beyblade-parcours te vinden, ...</i></p> <p><i>Bijv.: Er is fauna en flora aanwezig waar de kinderen voor mogen zorgen. Er zijn kippen of een konijn, ... Samen met de kinderen zijn er (zonne)bloemen gezaaid of tomatenplanten gezet zodat de kinderen de evolutie zien. Zij staan zelf in voor de verzorging. Er is een moestuin aangelegd, ...</i></p>			
<p>Er zijn extra inspanningen gedaan om kinderen onderzoek- en experimenteeransen te bieden</p> <p><i>Bijv.: Bijv: Er is een stuk braakliggend terrein waar kinderen naar hartelust kunnen experimenteren met hard zand, aarde, water, ...</i></p>			
<p>Er zijn plekken waar kinderen ongestoord hun eigen creatief spel kunnen organiseren.</p> <p><i>Bijv.: Er is een wilgenhut, huisje, indianentent, ... waar kinderen hun fantasie de vrije loop kunnen laten.</i></p>			

MATERIAAL EN ACTIVITEITEN			
<p>Het aanbod van materialen, activiteiten en spelletjes spreekt een waaier van ontwikkelingsgebieden aan: motoriek, handvaardigheid, beeldende expressie, taalvaardigheid, sociale vaardigheden, fantasie, ...</p> <p><i>Bijv.: Er is ook een poppenhoek geïnstalleerd, een keukentje, een garage met autootjes, een schildershoek, ... te vinden, Kinderen kunnen schilderen, ...</i></p> <p><i>Bijv.: Tandem-fietsjes, een wip met vier zitjes, ... stimuleren samenspel, er is een rustige plek waar men met een groepje kinderen kan zitten, ...</i></p>			
<p>Kinderen krijgen extra spelimpuls of –ideeën door kleine veranderingen in de buitenomgeving die hen verrassen en stimuleren. Er is afwisseling in de materialen en activiteiten.</p> <p><i>Bijv.: Op de muren en grond zijn tekeningen met krijt en/of verf aangebracht.</i></p> <p><i>Bijv.: Een parcours of doolhof, op de grond geschilderde voetafdrukken, een spoorlijn, een twisterbord, ...</i></p> <p><i>Bijv.: Allerlei speelgoedjes verstoppert, ballonnen ophangen, licht- en schaduw effecten maken, een fit-o-meter (die samen met de kinderen geknutseld wordt)</i></p> <p><i>Bijv.: I.p.v. fietsjes weg te nemen wanneer er niet meer mee gespeeld wordt, komt er een nieuwe spelimpuls (bijv. fietsparcours,...), om het fietsen weer aantrekkelijk te maken.</i></p> <p><i>Bijv.: Begeleide activiteiten buiten: bosspelen, knutselen, dansspelen, ...</i></p>			
<p>Succesnummers in materiaal en activiteiten worden herhaald, zodat kinderen volop kansen krijgen om complex spel te ontplooiën en nieuwe ideeën met het materiaal kunnen ontwikkelen. Betrokkenheid is hierbij richtinggevend.</p> <p><i>Bijv.: Er is altijd stoepkrijt beschikbaar, zodat kinderen daar optimaal mee kunnen experimenteren.</i></p>			
<p>Er is een (divers) aanbod aan kosteloze materialen te vinden (zoals kleden, lappen, autobanden, planken, dozen, kussens, afgezaagde boomstammen, plastic buizen, ...) en/of minder voor de hand liggende materialen (zoals bezems, kisten, kratten, speelvaten, grote dozen, buizen, kussens, sjobalken en touw, ...).</p> <p><i>Bijv.: Door oude potten en pannen omhoog te hangen maken we een 'herriewinkel', er zijn autobanden om mee rond te rollen, er zijn koorden en sjobalken aanwezig, met buizen en waterslangen wordt een knikkerbaan gemaakt, tafels en karton worden een spookhuis of speleo-box, ...</i></p>			
<p>Er zijn 'binnenmaterialen' te vinden die ook buiten gebruikt kunnen worden, zoals de timmerbank, muziekinstrumenten, boekjes, poppenspulletjes, een keukentje, garage, ...</p> <p><i>Bijv.: Voor het spel in het huisje is ook verkleedmateriaal beschikbaar, ...</i></p>			

Creatieve activiteiten worden geregeld buiten grootser opgezet, waar ze luidruchtiger, actiever, 'anders' ... kunnen gebeuren.

Bijv: Er wordt geschilderd op grote papieren met grote borstels, sponzen, lichaamsdelen, ...

Buiten kan volop met geluid geëxperimenteerd worden: er is een percussieplekje met zelfgemaakte instrumenten, met een schommel kan je proberen te 'schommelschilderen', ...

Bijv: Met allerlei doeken wordt een boom versierd, een oude kuip en een pan in de struiken worden een keukentje, in het spelen met het servies en keukenmateriaal kan water gebruikt worden, ...

Dit zie ik als mogelijk(e) werkpunt(en) om het aanbod RIJKER te maken:

2. RUIMTE VOOR INITIATIEF ► VRIJHEID EN PARTICIPATIE

KEUZEVRJHEID : dit zit goed : dit kan beter! : dringend werk van maken!			
Indien de buitenruimte grenst aan de binnenruimte kunnen de kinderen zelf kiezen of ze buiten of binnen spelen.			
Er wordt gebruik gemaakt van een handig opbergsysteem, waarbij kinderen zelfstandig materialen kunnen nemen en terug opbergen. <i>Bijv.: We kiezen voor rekjes of bakken waar alle materialen, zelfs voor de kleinsten, vlot toegankelijk zijn.</i>			
Kinderen kunnen wat verder weg hun eigen spel organiseren en krijgen privacy. <i>Bijv.: Kinderen worden niet berispt als ze in een bosje spelen, er staan stevige struiken die kinderspel kunnen verdragen. Die worden op peuterhoogte gesnoeid, zodat de kinderen zich kunnen verstoppen en de begeleiding tegelijk toezicht kan houden.</i>			
De verschillende keuzemogelijkheden worden geregeld overlopen en besproken, zodat kinderen zich er voldoende bewust van worden en weten wat ze kunnen doen.			
REGELS EN AFSPRAKEN			
Regels en grenzen zijn functioneel: ze zorgen voor een vlot verloop van de activiteiten en bevorderen het nemen van initiatieven. <i>Bijv.: De belangrijkste criteria bij het maken en wijzigen van afspraken zijn: het spel van anderen niet hinderen, veiligheid, maximale speelkansen voor iedereen, ... Kinderen mogen met kindwagentjes en fietsen op de asfalt rijden omdat daar veel plaats is. In de buitenschoolse opvang is er een 'beschermde zone' gemaakt waar men de spullen veilig kan deponeren, om het afpakken van spullen tijdens wc-bezoek te vermijden.</i>			
De regels en afspraken zijn zo duidelijk voor de kinderen dat de begeleider daar zelf nog weinig tijd aan moet besteden en hij/zij mee kan doen met de activiteiten van de kinderen. <i>Bijv.: Kinderen weten dat de jas aan moet wanneer er buiten gespeeld wordt, dat er niet met zand gegooid wordt, dat de karren uit de zandbak blijven, ...</i> Regels en grenzen worden aan de kinderen uitgelegd, rekening houdend met hun bevattingsvermogen. <i>Bijv.: Bij het spelen in de zandbak wordt samen overlopen wat kan en niet kan. Als in de inspraakronde in de buitenschoolse opvang is gebleken dat er altijd teveel volk is in het speelhuisje, komt men, samen met de kinderen, tot een nieuwe regel (een beurtrol en maximum 6 kinderen tegelijk in het huisje).</i>			

De kinderen kennen de verschillende zones (een avontuurlijke zone, een spelzone, rustige zone, ...)
in de ruimte en respecteren de afspraken die daar gelden.

Bijv.: Het is voor de kinderen duidelijk dat in de rustige zone geen actieve spelen gebeuren

PARTICIPATIE

De kinderen kunnen mee de verantwoordelijkheid dragen voor praktische dingen in de opvang.

Bijv.: Bloemen en planten water geven, dieren verzorgen; speelgoed terug naar binnen brengen, ...

De kinderen worden mee betrokken bij het nemen van allerlei beslissingen. Indien mogelijk worden regels en grenzen samen afgesproken.

Er wordt geregeld tijd voorzien waarin met de kinderen wordt gesproken over de opvang en gevraagd naar wat goed en minder goed loopt.

Kinderen worden actief uitgenodigd om ideeën in te brengen voor aanpassingen aan de infrastructuur en het aanbod van materialen en activiteiten. Hun suggesties worden ernstig genomen.

Dit zie ik als (de) belangrijkste werkpunt(en) waaraan ik wil werken om buiten meer VRIJHEID te creëren:

3. BEGELEIDINGSSTIJL ► INLEVING

STIMULEREND TUSSENKOMEN : dit zit goed : dit kan beter! : dringend werk van maken!			
<p>Tijdens het voorstellen of inleiden maakt de begeleider goed duidelijk wat de activiteit inhoudt, zodat kinderen zich kunnen voorstellen wat er leuk aan kan zijn. Het stimuleert hun nieuwsgierigheid en motiveert hen verder te exploreren</p>			
<p>Tijdens de spelmomenten geeft de begeleider impulsen, hints, of materiaal om het spel te verrijken, zodat de kinderen weer een hele tijd verder kunnen. <i>Bijv.: Wanneer de kinderen met hun fietsjes buiten fietsen, wordt er samen met hen een 'tankstation' of een 'car-wash' gemaakt, zo worden ze gestimuleerd in hun fantasie.</i></p>			
<p>Tijdens de spelmomenten stelt de begeleider vragen of brengt gesprekken op gang waardoor de kinderen aan het denken gezet worden, tot ontdekkingen komen. <i>Bijv.: Wat zou er gebeuren als...</i></p>			
<p>De begeleider gaat met zijn blik regelmatig alle kinderen af (niet de groep als geheel). Hij/zij geeft impulsen aan kinderen die moeilijk tot spel komen. <i>Bijv.: De begeleider helpt het kind te kiezen met wat het gaat spelen.</i></p>			
GEVOELIGHEID VOOR BELEVING			
<p>De begeleider besteedt veel aandacht aan het onthaal en afscheid van de kinderen. <i>Bijv.: Kinderen 's morgens welkom heten, rustig laten wennen aan de groep en begeleiden naar spel(keuze).</i></p>			
<p>De kinderen vinden bij de begeleider voldoende warmte, genegenheid, zorg en veiligheid. <i>Bijv.: Baby's en peuters worden regelmatig op de schoot genomen, kinderen worden regelmatig geknuffeld of krijgen een schouderklopje, ...</i></p>			
<p>Kansen worden aangegrepen om individuele aandacht aan de kinderen te besteden. <i>Bijv.: Het buitenmoment is een ideaal moment om een praatje te maken met het kind, ...</i></p>			

De begeleider verwoordt vaak wat het kind ervaart en beleeft. Kinderen worden uitgenodigd om te vertellen over wat ze voelen, verwachten, ...			
De begeleider gaat met zijn blik regelmatig alle kinderen af (niet de groep als geheel). Er wordt extra aandacht besteed aan en begrip getoond voor kinderen die het moeilijker hebben. <i>Bijv.: Een kind dat nieuw is laten wennen, een kind met een nieuw broertje extra aandacht geven, ...</i>			
De begeleider geeft positieve feedback op initiatieven van kinderen, door belangstelling te tonen, te bevestigen, ...			
<i>Bijv.: Bouwwerken in de zandbak worden ook aan andere kinderen getoond, positief sociaal gedrag wordt opgemerkt, ...</i>			
AUTONOMIE VERLENEN			
Kinderen mogen activiteiten kiezen die hen aanspreken en hun keuzes worden gerespecteerd. <i>Bijv.: Een nieuwe activiteit wordt uitgesteld wanneer alle kinderen nog betrokken zijn op hun spel. De begeleider stelt voor om te fietsen, maar verplicht de kinderen niet. Als ze liever blijven spelen met de auto's en de verkleedkleden kunnen ze dat.</i>			
Kinderen krijgen ruimte om te experimenteren, een eigen weg te volgen bij activiteiten. <i>Bijv.: De kinderen bepalen zelf het resultaat van een activiteit: zij kunnen zelf beslissen hoe ze iets maken (welke kleuren, materialen, ...) en wanneer iets 'af' is voor hen. Een activiteit met dozen kan uitmonden in kampen bouwen,...</i>			
De begeleider geeft de kinderen voldoende ruimte tot zelfstandigheid in plaats van het vlug zelf te doen. Er zijn momenten waar de begeleider bewust niet tussen komt. <i>Bijv.: Als een kind aanvankelijk geen idee heeft van wat het wil maken tijdens de spelactiviteit, durft men het gedurende een tijd te laten experimenteren.</i>			

4. GROEPSKLIMAAT ► ZICH (IN DE GROEP) THUIS VOELEN

SFEER EN RELATIES	 : dit zit goed	 : dit kan beter!	 : dringend werk van maken!			
<p>Er heerst een ontspannen, gezellige sfeer: er wordt gespeeld, gepraat, gezongen, ... Er is weinig ruzie, er worden geen kliekjes gevormd.</p> <p><i>Bijv.: Elke dag is er een groepsactiviteit zoals een kringspel.</i></p>						
<p>De begeleider maakt deel uit van de groep. Hij of zij staat tussen de kinderen, niet ernaast of erboven</p>						
<p>De kinderen hebben een goede band met de begeleider, vinden hier een toevlucht en zoeken contact zonder afhankelijk te worden. De begeleider werkt ook bewust aan die band met individuele kinderen.</p> <p><i>Bijv.: De kinderen vragen de begeleider iets, ze laten hem/haar zien wat ze aan het doen zijn, ze laten zich troosten of kalmeren, ... maar ze klampen zich niet voortdurend aan haar/hem vast, vragen niet constant om haar/zijn aandacht.</i></p>						
INITIATIEVEN	 : dit zit goed	 : dit kan beter!	 : dringend werk van maken!			
<p>De asfalt is aangener gemaakt door met verf een patroon te voorzien. Muren zijn sfeervoller gemaakt door teksten, kleuren, tekeningen of een krijtbord, ...</p> <p><i>Bijv.: De grote asfaltoppervlakte is optimaal benut door er een heus verkeerskruispunt van te maken. Hagen en planten bakenen de zitruimte af.</i></p>						
<p>Tenten en doeken of zeilen zijn aanwezig en bieden een knus gevoel en veiligheid.</p> <p><i>Bijv.: Er is een tentje met wat knuffels en kussens, ...</i></p>						
<p>Er staat regelmatig muziek op, hetzij om mee te zingen of op te dansen, hetzij op de achtergrond om een rustige en aangename sfeer te creëren.</p>						
<p>Er wordt expliciet gewerkt aan het creëren van een band tussen de kinderen en het samen beleven van gezellige momenten.</p> <p><i>Bijv.: Er zijn regelmatig groepsactiviteiten, begeleidde activiteiten waar kinderen niet verplicht, maar wel gestimuleerd worden om mee te doen...</i></p>						

<p>Er wordt aandacht besteed aan de onderlinge relaties tussen kinderen. Ze worden niet opdringerig, niet moraliserend gestimuleerd dingen samen te doen, te overleggen, plannen te maken, anderen bij hun spel te betrekken, ...</p> <p>→ <i>er wordt geholpen om ruzies samen op te lossen,</i> → <i>de kinderen leren delen, hun beurt afwachten</i> → <i>vriendschappen worden gestimuleerd.</i></p>			
<p>De begeleider gaat met zijn blik regelmatig alle kinderen af (niet de groep als geheel) om te zien of iemand gepest wordt.</p>			
<p>Er bestaat duidelijkheid over de regels ivm pesten: er wordt heel duidelijk gemaakt wat niet geaccepteerd wordt. Hier wordt over gepraat met de kinderen. Zo wordt geprobeerd pesten actief te voorkomen.</p> <p><i>Bijv.: Samen met de kinderen wordt een reglement opgemaakt: we slaan geen andere kinderen. We pesten geen andere kinderen. Ook bij baby's en peuters wordt regels duidelijk verwoord: 'afpakken mag niet'.</i></p>			
<p>Kinderen worden gestimuleerd om hun beleving en gevoelens te uiten.</p> <p>De begeleider helpt hen in het herkennen en verwoorden van de verschillende gevoelens.</p> <p><i>Bijv: blij zijn, bang, boos, verdrietig, maar ook ontgoocheld, jaloers, eenzaam, verraden, ...</i></p>			
<p>Dit zie ik als (de) belangrijkste werkpunt(en) waaraan ik wil werken zodat iedereen ZICH THUISVOELT:</p>			

5. ORGANISATIE ► DOELTREFFENDHEID

DAGVERLOOP : dit zit goed : dit kan beter! : dringend werk van maken!			
<ul style="list-style-type: none"> Er kan aangegeven worden dat de opbouw van de dag en de planning en duur van activiteiten soepel afgestemd zijn op de leeftijd en de behoeften van de kinderen. <i>Bijv.: Kinderen die last hebben van de warmte kunnen binnen spelen, ...</i> 			
<p>De buitenruimte wordt zoveel mogelijk gebruikt. Elk weertype geeft andere spelmogelijkheden. <i>Bijv.: Bijv: In de zomer wordt er regelmatig eens buiten gegeten. Bijv: Bij wind wordt er gespeeld met windmolentjes, vlaggen, ballonnen, ... Bij licht regenweer worden emmertjes gevuld, regendruppels gevangen. Tijdens een zomers dag wordt een ijsklomp gesmolten, aan de slag gegaan met prisma's, bellenblazen, ...</i></p>			
<p>Het klaarzetten en opruimen van de buitenruimte verloopt vlot, zodat kinderen zo weinig mogelijk moeten wachten en zo veel mogelijk kunnen spelen in de tijd dat ze buiten zijn. <i>Bijv.: Materiaal wordt klaargezet voor kinderen aankomen of uit hun bed komen.</i></p>			
TAAKVERDELING BEGELEIDING			
<ul style="list-style-type: none"> De begeleider is altijd paraat en alert op wat er gebeurt. Hij reageert vlot op wat er zich voordoet, in het belang van het kind. Hij overziet de zone waarvoor hij verantwoordelijk is. <i>Bijv.: Kinderen die in een wegekruiphoeke zitten, kunnen daar blijven zitten, soms niet onder het rechtstreekse oog van de begeleider. Hij weet wel dat de kinderen daar zitten en blijft alert.</i> 			
<ul style="list-style-type: none"> Als er meerdere begeleiders zijn, spelen ze goed op elkaar in. Er is een optimale taakverdeling in functie van de noden van de groep en individuele kinderen. <i>Bijv.: Kinderen uit verschillende leefgroepen spelen samen buiten zodat er een begeleider binnen kan blijven met de kinderen die niet naar buiten willen.</i> 			
<p>Als onthaalouder zoek aansluiting bij collega's in je buurt, of ga je eens langs op een vormingsavond in jouw wijk. <i>Bijv.: Je wilt je ervaringen delen met andere onthaalouders of tot afspraken komen over wederzijdse hulp in vakantieperiodes, bij ziekte, ...</i></p>			

GROEPERINGSVORMEN

Bij gemengde groepen zijn er soms activiteiten per leeftijdscategorie.
Bij niet-gemengde groepen wordt buitenspel benut om kinderen van verschillende leeftijden ook eens samen te laten spelen.

Broers en zussen kunnen in dezelfde opvang terecht.

Dit zie ik als (de) belangrijkste werkpunt(en) waaraan ik wil werken om buiten meer EFFICIENTIE te creëren: